

СТАНОВИЩЕ

от професор доктор **ЛИДИЯ СТОЯНОВА ВЕЛКОВА**,
катедра „Мениджмънт на сигурността и отбраната”,
факултет „Национална сигурност и отбрана”,
Военна академия „Георги Стойков Раковски”
София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви” № 82,
тел. 02/ 92-26-648

за научните трудове на доцент доктор
СНЕЖАНКА КОСТАДИНОВА ОВЧАРОВА-КРАЧУНОВА,
участник в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“
в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”,
професионално направление 3.7 Администрация и управление,
научна специалност „Икономика и управление”
(Човешки ресурси и устойчиво развитие)

София, 2020

1. Обща характеристика на научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата

В обявения със заповед на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ № 1393 от 04.12.2019 г. и в „Държавен вестник“ бр. 80 от 11.10.2019 г., конкурс за получаване на научното звание „професор“ за щатно осигурена академична длъжност за нуждите на Катедра „Администрация, управление и политически науки“, единственият кандидат доцент доктор Снежанка Костадинова Овчарова-Крачунова, участва с 35 броя публикации по специалността, представени за рецензиране, с които не е участвала в други конкурси за заемане на академични длъжности, съдържащи една монография (хабилитационен труд), две студии, тридесет научни статии и доклади (от които 21 самостоятелни – 10 на английски и 2 на руски език и 9 в съавторство, от които 4 на английски и 2 на руски език), един авторски учебник и едно учебно пособие в съавторство на български език.

Подадените документи, вкл. тези, удостоверяващи учебната и научноизследователска дейност на кандидата, както и приложените сертификати и отзиви от бизнеса, отговарят на основните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото прилагане, а обобщените резултати по група показатели, представени от доц. д-р Овчарова, покриват наукометричните индикатори за заемане на академичната длъжност „професор“.

Представените публикации са отражение на научните интереси и дирения на кандидата в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ и обхващат актуални проблеми от теорията и практиката на научната специалност „Икономика и управление“ (Човешки ресурси и устойчиво развитие), по които кандидатът целенасочено и системно работи.

Сред тях се открояват разработките, посветени на съвременните предизвикателства и тенденции в управлението на човешките ресурси в условията на постмодерното общество; влиянието на дигиталната

трансформация върху изискванията към обучението и изграждането на новите характеристики на работната сила в съответствие с потребностите на съвременната икономика; връзката между устойчивото развитие и усъвършенстване на дейностите в системата по УЧР посредством управление на знанието.

Научната продукция на доц. д-р Снежанка Овчарова е тематично разнообразна и с широк обхват. Важна отличителна характеристика на научноизследователския ѝ подход е теоретичната задълбоченост и аналитичност. Създадените от нея трудове са интересни, актуални и се отличават с оригинални авторски тези, свързани с разкриването, анализирането и обобщаването на различни аспекти и измерения на управлението на човешките ресурси в контекста на устойчивото развитие.

Трудовете по конкурса намират много добър прием, както сред специалистите, така и сред широката аудитория. Ползват се в учебния процес от студенти и докторанти. В своята цялост научните разработки на доц. д-р Овчарова напълно отговарят на темата на обявения конкурс и представят авторката като сериозен изследовател по тези проблеми за българските условия, а заглавията, посочени за рецензиране напълно покриват академичните изисквания и стандарти.

2. Оценка на андрагогическата подготовка и дейност на кандидата

Многогранното научно творчество на доц. д-р Овчарова, както и богатият ѝ андрагогически и практически опит на експертни и управленски позиции, е предпоставка за успешната ѝ дейност на преподавателското поприще. Началото на нейната академична кариера е през 1990 г., когато след спечелен конкурс постъпва в Технически университет – Варна, катедра ”Икономика, организация и управление на промишленото производство” и катедра “Материалознание и технология на металите”, като е важно да се отбележи, че професионалното ѝ развитие е свързано с дисциплините, които са в основата на нейните научни дирения и понастоящем - “Мениджмънт на персонала”; “Основи на управлението; “Икономика, организация и планиране на производство”. От 2007

г. е доцент по “Организация и управление на производството”, а от 2019 г. е Ръководител на катедра “Икономика“ във ВСУ „Черноризец Храбър“.

Тя е водещ преподавател в бакалавърски и магистърски специалности по дисциплините „Управление на човешките ресурси“, „Проектна организация и управление“, „Устойчиво развитие в туризма“, „Производствен мениджмънт“ в ОКС „Бакалавър. Води лекции и в ОКС „Магистър“ и др. Владее английски език, което ѝ позволява да преподава дисциплините „Human Resource Management“ и „Project management“ в ОКС „Бакалавър“ и „Event planning and Technology“ и „Organizational structuring in Project Management“ в ОКС „Магистър“.

Академичната биография на доц. д-р Овчарова няма да бъде пълна, ако не се подчертае, че тя активно работи със студентите и докторантите във ВСУ, като успешно пренася научните си постижения в учебния процес и по този начин издига равнището на обучение, и стимулира творческата активност на обучаемите. Доц. Овчарова има изграден авторитет на преподавател с висока специална и методическа подготовка и може да се гордее с научното ръководство на осем докторанти, пет, от които са защитили успешно образователна и научна степен „доктор“. Член е на Академичния съвет на ВСУ „Черноризец Храбър“, член е на Съюза на учените в България, член е на Българската асоциация за управление на хора и е член на Международната асоциация по устойчиво развитие. Участва в редица научноизследователски международни и български проекти. Изнасяла е лекции по програма „Еразъм“ в университетите в Лодз и Polish Open University във Варшава, Лиеж, Констанца и е водила курс лекции в „Казахский Университет Технологии и Бизнеса“, гр. Астана, Република Казахстан.

3. Основни научни и научно-приложни приноси

Приемам за оценка посочените от кандидата 35 броя публикации, тъй като те точно съответстват на предметната област на обявения конкурс, а основните научни резултати и приноси на представените трудове са свързани с развитие на съществуващите и добавяне на нови знания в несъмнено значимата и фундаментална област на науката, каквато е управлението и по-специално на

човешките ресурси. В този контекст оригиналните научни приноси на кандидата, могат да бъдат обобщени в рамките на следните три тематични групи:

Първата група приноси са в научното поле на анализа на широк кръг проблеми в управлението на човешките ресурси в условията на постмодерното общество и са свързани с трансфериране на ново научно знание за УЧР в средата на дигиталната трансформация на организациите.

Втората група приноси са резултат от задълбоченото изследване и развитие на теорията чрез разкриване на съществени нови страни в съществуващи научни концепции и проблемни области, визиращи влиянието на дигиталната трансформация върху изискванията към обучението и изграждането на новите характеристики на работната сила в съответствие с потребностите на съвременната икономика, както и връзката между устойчивото развитие и усъвършенстване на дейностите в системата по УЧР посредством управление на знанието.

Третата група приноси са плод на целенасочена работа по актуалната и значима, както от теоретична така и от практическа гледна точка тематика, свързана с изследването на факторите и възможностите за устойчиво организационно и обществено развитие, основани на тенденцията за формирането на нови взаимоотношения между организациите – бизнес екосистемите, и установената необходимост от реструктуриране на организациите чрез прилагане на гъвкави принципи, преход от йерархии към мрежови, органични структури, самоуправление и интернационализация.

Очевидно е, че в рамките на едно нормативно ограничено по своя обем становище е трудно да дам конкретна оценка на всички, посочени от кандидата приноси, затова ще изразя подкрепата си за начина на тяхното формулиране и таксономизиране, и ще си позволя да поставя акцент върху хабилитационния труд на доц. Овчарова – „Управление на креативни хора в организационна среда”, който по мое мнение е атестат за нейните научни дирения и е представителен научен резултат от дългогодишните ѝ творчески усилия. Основания за това намирам в обстоятелството, че в монографията убедително са съчетани и представени в неразривна връзка областите, в които тя системно и

целенасочено работи - съвременните предизвикателства пред управлението на човешките ресурси, ролята на УЧР за устойчив бизнес в индустрията и управлението на креативни хора в организационна среда.

Изложението в представения монографичен труд, съдържа авторска интерпретация на методите и подходите за решаване на традиционни за организацията проблеми в условията на четвъртата индустриална революция, които поставят нови изисквания за количествените и качествени характеристики на човешките ресурси, тяхното ефективно управление и развитие, изискващо нова организационна архитектура, чийто конструкт предполага преоценка на културата, стратегията и структурата на съвременната корпорация, съответстваща на динамиката на бизнес-процесите и комуникациите и възможностите за осигуряване на устойчивото развитие на бизнеса.

В заключението се подчертава, че в резултат на технологичните постижения и глобалната конкуренция, организациите са изправени пред по-високи изисквания в търсенето на нови подходи за УЧР, което поставя императива за преосмисляне ролята на човешката креативност за ефективността на съвременните компании с акцент върху знанията и нематериалните активи.

4. Значимост на приносите за науката и практиката

Посочените приноси са полезни, оригинални и значими от гледна точка на науката. Те представляват теоретични обобщения и решения на съществено важни научни и приложни проблеми, като творческият продукт е фокусиран върху изследване на съвременните аспекти на УЧР и неговото модернизиране по високи съвременни стандарти.

Разработките на доц. д-р Овчарова, особено двете студии, учебникът и учебното пособие, имат ярко изразен приложен характер и се използват при обучението на студентите и във ВСУ „Черноризец Храбър“. За приложението на нейните постижения в научните среди косвено свидетелстват цитиранията – 17 на брой, които са посочени в представената справка за цитиранията на нейните трудове от други автори.

5. Критични бележки за представените трудове

Без да откривам никакви съществени слабости в цялостната конструкция от предложените за рецензиране научноизследователски трудове, бих препоръчала на кандидата да внесе още повече творчество и теоретична дълбочина, и да разнообрази формата на своята продукция, като потърси по-широко международно признание на своите разработки, чрез публикации в чужбина и на международни форуми. Препоръчвам на доцент д-р Овчарова да продължи участието си в реализирането на научни и приложни проекти, предвид високото качеството на нейната експертиза.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Познавам доц. д-р Снежанка Овчарова като колега и преподавател с висока професионална компетентност, принципност и непрекъснат стремеж за развитие. Считаю, че трудовете, представени по конкурса са нейно самостоятелно дело и успешно защитават изявените в справката претенции за оригинални научни приноси, ето защо оценката ми за предоставената от кандидата документация и научна продукция е **„положителна“**.

Доц. д-р Снежанка Костадинова Овчарова-Крачунова отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение, и на авторитетната академична длъжност, за която кандидатства, което ми дава основание да предложа тя да бъде избрана и да заеме академичната длъжност **„професор“** във ВСУ „Черноризец Храбър“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ по научна специалност „Икономика и управление“ (Човешки ресурси и устойчиво развитие)

11 февруари 2020 г.
гр. София

Член на журито:

проф. д-р Лидия Велкова